

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

СТАНОВИЩЕ

Относно: Прилагане на Закона за данък върху добавената стойност, в контекста на прилагането му по оперативни програми

През месец декември 2008 г. по повод постъпили запитвания в Министерство на финансите на Управляващи органи по Оперативни програми, във връзка с невъзможността да преценят доколко включения в размера на исканата безвъзмездна помощ на подадени проектни предложения ДДС, следва да се третира като допустим разход се изготви доклад. Докладът е разгледан на оперативни заседания на МС, на което се взе решение да се извърши **Обучение по въпросите за ДДС, касаещи оперативните програми.**

Обучението се проведе на 20.02.2009 г. в Министерство на финансите, като участие взеха представители на Националното сдружение на общините, на Управляващите органи по Оперативни програми към МРРБ, МОСВ и МТСП, представители на общини (Варна, Габрово, Велико Търново, Раднево). По време на семинара бяха дискутирани въпроси, свързани с третирането на ДДС, в контекста на прилагането му по оперативни програми.

В резултат на проведените дискусии основните изводи по отношение на изпълнението на ЗДДС, свързано с оперативните програми, са както следва:

1. Осигуряване на средства от крайните бенефициенти (общини) за покриване на разходите по ДДС.

Установено бе, че някои общини не разполагат или не са планирали разходи за покриване размера на ДДС. При тази фактическа обстановка са налице следните възможности:

- Ползване на инструмента ФЛАГ, който може да кредитира и разходи за ДДС, които са невъзстановими от съответната програма.

- Извършване на преразпределение на капиталовите разходи в инвестиционната програма за проектите, включени за финансиране от Държавния бюджет.

2. Третиране на ДДС като допустим или недопустим разход по Оперативни програми.

От проведената дискусия се установи, че относно прилагането на ЗДДС проблеми няма. Представителите на общините са запознати и напълно са наясно с режимите и изискванията на ЗДДС, а именно когато един актив, например част от ВиК мрежата на дадена община се изгради от общината (като бенефициент по оперативни програми) са възможни два подхода по отношение на ДДС. Първият подход е когато активът - част от ВиК мрежата, ще се предостави от Общината **безвъзмездно или на концесия** на съответното дружество извършващо водоснабдителни услуги на населението, в този случай ДДС не подлежи на възстановяване от РБ. Втората възможност е, когато актива се

предоставя **под наем или под друг начин на ползване срещу заплащане** т.е. с него ще се извършва облагаема доставки и ДДС подлежи на възстановяване от РБ.

В проведената дискусия се установи, че по Оперативна програма „Околна среда” общините са собственици на новоизградения актив (част от ВиК мрежата), но нямат право или не знаят какви точно действия спрямо него могат да предприемат след изграждането му. Тази неяснота и неустановеност по отношение бъдещото използване на актива, всъщност създава проблеми на общините при определянето на ДДС като допустим или недопустим разход за финансиране от Оперативната програма, което обаче не е въпрос, свързан с ДДС. Това е въпрос, свързан със собствеността и експлоатацията на новоизградените активи (въпрос, който следва да се изясни с приемането на закона за ВиК).

От така представената ситуация общините като собственици на новоизградения актив – част от ВиК мрежата извършват **безвъзмездна** доставка по ЗДДС, с което те са наясно към дружеството стопанисващо ВиК мрежата. Това е така, защото този актив е част от ВиК мрежата и на практика започва да се използва от дружеството стопанисващо ВиК мрежата веднага след изграждането му, независимо от това, че съгласно ОП общината няма право да се разпореждат с актива. При безвъзмездна доставка ДДС не подлежи на възстановяване от РБ. Общините се притесняват, **че така определеният за допустим разход ДДС може да не се признае като такъв.**

Следва да се има предвид, че съгласно Регламент на ЕС 1083/2006 бенефициентът в период от 5 години след изтичане на сключения договор, е длъжен да изпълнява задължението си да не прехвърля правото на собственост върху обекта, изграден в резултат на инвестицията, да не променя предназначението на активите, придобити в резултат на изпълнението на проекта, както и да не сключва договори от всякакъв характер с трети лица и/или извършва други действия, които биха могли да доведат до значително изменение на проекта. Следователно не би следвало да се има ограничение по отношение на възможността, с Решение на общинския съвет, общините да предоставят активи на ВиК дружествата, при условие на стриктно спазване на нормативно установения ред.

Общините следва правилно да дефинират извършваните от тях дейности, с оглед извършване на регистрация по ЗДДС и в следствие на това да се ползват от данъчния кредит.

От това пояснение се направи изводът, че проблема не е в непознаването и незнанието на ЗДДС, а по скоро **от необходимостта Управляващите органи да се запознаят и изучат европейската практиката относно възможностите, които дава даден регламент за начина на ползване и разпореждане с новоизградените активи от общините.** Яснотата по този въпрос ще даде на общините по голяма сигурност в правилното им определяне на разхода за ДДС.

Следва в най-кратки срокове насоките за кандидатстване по Оперативните програми (ОПРР и ОПОС) да бъдат преработени в съответствие с разпоредбите на Регламентите на ЕК.

Министерството на финансите е предоставило съответните указания за прилагане на ЗДДС, които министерствата в качеството на Управляващи органи, следва да съблюдават.

3. Изработване на схема, чрез която амортизационните отчисления, събирани чрез цената на В и К услугите от В и К операторите да могат да бъдат връщани в общините, които като бенефициенти по Оперативните програми ще бъдат собственици на новоизградените активи:

В съществуващата нормативна уредба липсва основание за изработване на такава схема. Съгласно Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, чл. 13, ал. 1, т. 2, амортизацията на дълготрайните активи **е икономически обоснован**

разход за В и К оператора. Възстановяемостта на всеки икономически обоснован разход, включително и амортизацията на дълготрайните активи, е един от основните принципи, за които следи държавният регулатор – Държавната комисия за енергийно и водно регулиране, при изпълнение на правомощията си по регулиране на цените на В и К услугите.

От друга страна, съгласно Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги, един от основните ценообразуващи елементи е регулаторната база на активите, пряко свързани с В и К услугите. По дефиниция регулаторната база на активите е признатата стойност на активите, **върху която В и К операторът получава възвръщаемост от вложения капитал**, и се изчислява по формула, в която участва и натрупаната амортизация. От тези нормативни текстове могат да се направят следните изводи:

- За създаването на такъв механизъм е необходимо становището на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране;
- Амортизациите са елемент на един от основните ценообразуващи компоненти;
- Амортизациите на дълготрайните активи са нормативно признат разход за този, който експлоатира В и К системата, т.е. за В и К дружеството, а не за собственика на активите, например общината.

Предвид горното подобна схема на предоставяне от В и К дружествата на амортизационните отчисления на общините или би довела до необосновано покачване на цените на В и К услугите, за да могат В и К операторите да компенсират предоставените на общините амортизационни отчисления, което ще е в ущърб на потребителите, или това положение ще доведе до съществена декапитализация на В и К дружествата и до повишаване на напрежението във взаимоотношенията между конкретния В и К оператор и общината, на чиято територия се предоставят В и К услугите. Необходимо е такъв механизъм да бъде регламентиран нормативно – например чрез промени в Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги или чрез Закона за В и К.